

Roger Pieters

peilt het

onpeilbare

Twee romans van Roger Pieters uit Westende, **Het lot breekt niemand** (Walter Soethoudt, 109 blz. (145 F.) en **Een kleine nachtmuziek** (De Clauwaert, 134 blz., 220 F.) zijn niet zo erg lang geleden verschenen en reeds is een derde op komst nl. **Een oorlog eindigt niet** (Davidsfonds).

Telkens - ik heb het uiteraard over de eerste twee - staat een vrouw centraal, een wezen dat snakt naar vrijheid en er in grote mate in slaagt die vrijheid te veroveren. Vrij zijn betekent dan ook meteen optornen tegen de vijandige druk van het heden en de niet zo erg briljante invloeden en herinneringen van het verleden.

Het milieu dat Roger Pieters beschrijft is het onze, het banale grijze bestaan van kleine lieden en van de enkelen die er heel even boven uitkijken, bedienden en onderwijzers.

Er is trouwens een interessante studie te maken over de maatschappij zoals Pieters die ziet, over de geest en de achtergronden van de mensen die bewegen in zijn gezichtsveld, over hun getekend zijn door een triest verleden en hun ingekapseld zitten in de vele toegevingen en aanpassingen aan een soort alles verpletterende publieke opinie. Zijn personages hebben verplichtingen tegenover de maatschappij en tegenover de noodzakelijke mensen

met wie zij noodgedwongen of tijdens een ogenblik van zwakheid in contact treden.

Zij zitten vast en toch slagen zij erin een ogenblik alleen te staan, gelukkig en triomfantelijk alleen, fier terugkijkend op wat zij hebben verlaten, met volle teugen drinkend van de triomf van het onafhankelijk zijn en bewust van het feit dat zij de toekomst beheersen.

Het lot verloopt niet als een rechte lijn en ook niet zonder plotse ommezwaaïen. Dat is onder meer duidelijk in het «lot» dat Jeanne beschoren is (uit **Het lot breekt niemand**). Eerlijk gezegd heb ik in voorgaande zin een toegeving gedaan aan de titel die ik niet volledig onderschrijf. Ik heb immers niet de indruk dat het hier zo duidelijk om het «lot» gaat. Ik meen eerder dat bijvoorbeeld Jeanne die onvoorstelbare avonturen beleeft - althans op innerlijk vlak - een sterke persoonlijkheid is die haar toekomst uitbouwt hoe buitensporig die ook mag lijken. Ik verzet mij trouwens ook enigszins tegen de titel omdat hij naar mijn mening wat al te veel de indruk geeft dat de personages ledpoppen zijn die wel het recht hebben na te denken, zichzelf iets wijs te maken maar die uiteindelijk gedreven zouden worden door een donkere macht die het reeds allemaal voor ze heeft vastgelegd.

Daar is wellicht lang over te discussiëren, want uiteindelijk handelt de mens op de tonen van wat in hem geschreven staat, volgens zijn behoeften en verlangens. Hij neemt echter wel beslissingen die hij even goed niet had kunnen nemen.

DE MENS

Maar kom, wij dwalen even af. Naar aanleiding van dit afdwalen moet het mij toch van het hart dat niet zo vaak romans de lezer aanzetten wild te gaan denken, hem verplichten na het dichtklappen van het boek even te ordenen wat omvergegooid was.

Meestal beperkt een hedendaags stukje literatuur er zich toe wat beschouwingen te geven over eigen prestaties, over de vorm van haar borsten en het ervaren van haar diepere charmes.

Hier is wat ernstigers gebeurd. Pieters heeft telkens een mens beschreven, een en nog veel anderen daaromtrent. Hij heeft dat gedaan omdat hij zich innerlijk, misschien ook wel uiterlijk verzet tegen het kleine, onbeduidende en toch zelfingenomene van een milieu dat hij bijzonder goed ken omdat hij erdoor gesensibiliseerd is sinds jaren. Dat het nu pas volop losbreekt is wellicht te wijten aan het feit dat hij zijn eigen zelfvertrouwen langzaam moest opbouwen.

Ik zit hier te schrijven omtrent Pieters zoals hij - alle verhoudingen in acht genomen a.u.b. - over zijn milieu aan het schrijven is : vanuit de overvloed des harten. Die man heeft wat te vertellen en het gaat over dingen en mensen die wij zelf kunnen zijn of ervaren. Als men zich de moeite getroost even na te denken over wat men gelezen heeft - ik heb er geen verdienste aan, dat was zo afgesproken - dan moet men echt even gaan ordenen. Dat vind ik bijzonder positief.

Pieters schrijft over de identiteit, over het gerangschikt worden, het moeten draven volgens een weluitgekiemd patroon. Ergens zit de mens vast nog voor hij beseft dat hij leeft en handelt. Hij heeft zijn naam gekregen, zowel de voornaam als die van het geslacht. Naam hebben, krijgen en geven is bijzonderlijk belangrijk bij Pieters. Het maakt deel uit van zijn kijk op de maatschappij, van zijn droevige kijk die echter aan de sterken een kans biedt uitbundig te leven wat niet wil zeggen volledig gelukkig.

DUALITEIT

Ik stel mij wel de vraag of het geluk bestaat in de boeken van Pieters. Het enige geluk is dat van een bewust veroveren van een deel van de gore massa, het overschrijden van het monotone. Daar is ook nog het paranoia-achtige geluk van de oude moeder of van de oudere vrouw die haar verleden met strikjes heeft getooid, opnieuw in de verf heeft gezet en er thans uitbundig en met medeplichtigheid van de anderen weet van te genieten.

Twintig, dertig jaar geleden toen het geloof nog bestond uit een aantal precies beschreven regeltjes en gebruiken uitgevaardigd door lieden die zodoende schuil konden gaan achter een masker van superieure hypokrisie, dan zouden de boeken van Pieters beslist slecht zijn gekwoteerd. Nu is zijn erotiek en zijn maatschappelijke stellingname die van een eerlijke mens die schrijft vanuit de rijke beweging van zijn hart en die blijkbaar nog erg veel te vertellen heeft.

Ik geraak over Pieters niet uitgepraat, wat alleen wil zeggen dat hij de lezer veel inpompt, gedachten meegeeft en een patroon voorstelt dat onwillekeurig, tijdens het lezen reeds, zich aan het spiegelen is in de individuele realiteit.

Het lot breek niemand is geen gemakkelijk boek, het leest wel vlot maar het kan even verontrusten omdat heden, verleden en toekomst zo dicht naast elkaar staan en de overgangen meestal zeer kort zijn. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat Jeanne - het hoofdpersoon - bestendig buiten zichzelf treedt, akteert, fantaseert en dat haar droom even levendig als het heden onverwacht tussen de vele reële gebeurtenissen in gewrongen zit.

Het is een ode aan de vrijheid van iemand die zichzelf totaal uitleeft in een duidelijk dubbele persoonlijkheid.

Wat voor de buitenstaander als een onverklaarbare ommekeer kan doorgaan ziet de lezer langzaam groeien. Het slot verbaast hem niet.

Misschien voelt hij zich wel tevreden om wat het in zijn geest levende personage heeft beslist.

Het tweede boek, **Een kleine nacht-muziek** leest bijzonder vlot en is ook veel eenvoudiger van structuur. Het slot lijkt mij trouwens overbodig. Er is immers een ongeval gebeurd dat net zo goed moord zou kunnen zijn. In duidelijk afgebakende schuifjes krijgen wij kijk op diverse personages die allen iets met het slachtoffer te maken hebben. De diepgang van de karakters is echter zo dat het niemand nog interesseert of Frieda uit het venster is gevallen of eruit geduwd.

Het drama had zich reeds binnenin voltrokken voor het buiten trad.

Wat vooral belangrijk is, meen ik, is het feit dat Pieters hoewel hij zich structureel op een heel ander terrein heeft begeven en als het ware voor een keer een gemakkelijks oplos-sing heeft gekozen, toch weer dezelfde personages naar voren brengt.

Zij zijn reëel en in elk van hen steekt een deeltje van onszelf, meer soms dan wij willen toegeven. Omdat zij authentiek zijn en daarbij knap geschreven, ben ik zo vrij U beide werken aan te bevelen. Het laatste speelt zich trouwens volledig af in Oostende.

Hugo Brutin

« DE KINKHOORN »

kort en bondig
raak en objectief !

Schrijnwerkerij GERARD MOREL

Kursaallaan 2
8440 Westende - Bad

Tel. privé : 30.05.54
atelier : 30.05.68

VAKMANSCHAP

BETEKENT KWALITEIT !